

ОКРЕСЛЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Муштай В.А., к. е. н, доцент кафедри статистики, АГД та маркетингу

Перехід до ринкового механізму господарювання обумовив суттєві кількісні та якісні зміни в структурі фінансового забезпечення вітчизняного сільського господарства. Формування нових економічних умов носило несприятливий і навіть агресивний характер по відношенню до підприємств галузі. Найбільш відчутні втрати понесла фінансова сфера аграрного виробництва.

В силу технологічної специфіки, тривалості виробничого циклу та використання біологічних активів сільське господарство не може здійснювати різку виробничу розбудову. Тому в порівнянні з іншими галузями економіки вона має більш низький адаптаційний потенціал до змін у зовнішньому економічному оточенні. У силу цього існує необхідність постійного державного захисту, а також більш «м'яких» умов та тривалого адаптаційного періоду. Проте нині такі умови ще не створені. У результаті в структурі вартості сільськогосподарської продукції різко підвищилася питома вага матеріальних ресурсів промислового виробництва. Природно, скорочувалася частка елементів, що формують додану вартість сільського господарства. Такий характер взаємовідносин аграрних підприємств із постачальниками товарно-матеріальних ресурсів вимагає адекватного антимонопольного законодавства та державного регулювання цін підприємств природних монополій. Вони необхідні ще й через те, що потужним каналом прихованого вилучення фінансових ресурсів підприємств галузі є трансакційні витрати, пов'язані з товарообмінними операціями. По окремих видах продукції сільськогосподарські товаровиробники отримують лише половину її ринкової вартості. Внаслідок цього відбувається постійне зниження частки сільського господарства в кінцевій роздрібній ціні продуктів харчування та іншої продукції на основі сільськогосподарської сировини. В умовах зниження платоспроможного попиту населення на продовольчі товари відбувалося скорочення і похідного попиту.

Підприємства переробної промисловості і посередники компенсують пов'язані з цим втрати їх доходів за рахунок зниження закупівельної ціни на сільськогосподарську продукцію. Тому сільгосппідприємства є дуже вразливими до фінансового та іншого тиску як постачальників матеріально-технічних засобів, так і оптових покупців їхньої продукції.

Зрозуміло, що в таких умовах існувала і існує досі гостра необхідність у залученні зовнішніх джерел. Серед них найбільш потужними акумуляторами фінансових ресурсів є державний та місцеві бюджети і комерційні банки. Частка першого з них у загальних обсягах джерел формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств коливається в межах 6-9 %, а другого – 10-15 %. Тобто, фінансово-кредитна система України забезпечує не більше 25 % поточних потреб вітчизняного виробництва. При цьому слід врахувати, що левову частку і бюджетного фінансування, і кредитів банків використовують лише 10-12 % підприємств галузі.

Ще однією з болючих проблем аграрних фінансів є проблема організації та науково-методичного забезпечення управління фінансами як окремих сільськогосподарських підприємств, так і галузі в цілому. Окрім функціональних аспектів фінансового менеджменту (аналіз і діагностика, планування і прогнозування, контроль і моніторинг фінансових процесів, методологія обґрунтування фінансових рішень, оптимізація руху фінансових потоків, методологія фінансового забезпечення операційної та інвестиційної діяльності), потребують більш активних досліджень і такі аспекти аграрних фінансів як фінансова політика, фінансова безпека, фінансова адаптивність, формування фінансового потенціалу.

Отже, розвиток аграрного виробництва вимагає постійної і цілеспрямованої діяльності державних органів і недержавних інститутів, яка включає систему різних форм і методів стимулювання та регулювання, спрямованих на створення сприятливих економічних умов діяльності його суб'єктів.

Відомості про автора:

а)прізвище, ім'я, по батькові: Муштай Валентина Анатоліївна

б)вчене звання: доцент

в)науковий ступінь: к.е.н.

г)місце роботи: СНАУ, кафедра Статистики, АГД та маркетингу

д)адреса для листування: 40000, м. Суми, вул. Г. Кондратєва 160, кафедра Статистики, АГД та маркетингу